

برنامه راهبردی

Strategic Plan

(۱۳۹۷-۱۴۰۲)

مرکز تحقیقات طب سنتی و مکمل دانشگاه علوم پزشکی اراک

Traditional and Complementary Medicine Research Center
(TCMRC) of Arak University of Medical Sciences

فهرست

۳.....	مقدمه.....
۷.....	چشم انداز.....
۷.....	رسالت.....
۸.....	ارزش ها.....
۹.....	نقاط قوت.....
۱۰.....	نقاط ضعف.....
۱۰.....	فرصت ها.....
۱۰.....	تهدید ها.....
۱۱.....	اهداف.....

مقدمه

سازمان‌ها برای رشد و توسعه خود از روش‌های مختلف برنامه‌ریزی بهره می‌گیرند. سازمان‌های با ساختار وظیفه‌ای ساده، از مدل برنامه‌ریزی کمی بلند مدت استفاده می‌کنند ولی در سازمان‌هایی که ساختار وظیفه‌ای پیچیده‌ای دارند و در معرض تغییرات سریع بیرونی و عدم قطعیت قرار دارند بایستی از مدل‌هایی از برنامه‌ریزی استفاده کنند که هم بتواند منافع درونی و بیرونی که سازمان را تحت تأثیر قرار می‌دهند تحلیل کند و هم انعطاف کافی برای مقابله با تهدیدها و پیشرفت‌های روز افزون همراه با سرعت بالای پیشرفت علم در جهان را از خود نشان دهد. چنین شرایطی سازمان‌ها را وادار به انتخاب مدلی از برنامه‌ریزی می‌کند که بتواند آمادگی لازم برای پاسخ به خواسته‌های درون سازمانی و نیازهای متعالی کشور را پیدا کند این مدل از برنامه، برنامه‌ریزی استراتژیک نام دارد.

توفیق در برنامه استراتژیک در گروه، تفکر استراتژیک است که نیازمند عوامل متعددی است از جمله:

- داشتن تفکر استراتژیک
- تعهد مدیریت ارشد سیستم و درگیر شدن مستقیم آن در فرایند تصمیم‌گیری و اجرا
- فراهم کردن بستر مناسب با تفکر و تعقل
- ایجاد آرمان مشترک
- تخصیص منابع مناسب برای اجرا و بهبود عملکرد
- جایگزینی سیستم‌های جدید مدیریت
- تبدیل ادراکات و یافته‌های خود به استراتژی‌های کارساز

روش‌شناسی تدوین برنامه استراتژیک مرکز تحقیقات طب سنتی و مکمل

مراحل شکل‌گیری مدل این برنامه عبارت است از:

الف) تحلیل کاربران: ابتدا کاربران توسط دو گروه خبره فهرست شدند سپس با استفاده از معیارهای نفوذ، دانش، قدرت، علاقه، توان صرف بودجه و اعتبار و موقعیت، کاربران کلیدی فهرست شدند. در مرحله بعد نیازها، دیدگاه‌ها و نگرش‌های این کاربران کلیدی توسط اساتید خبره، تحلیل شد. که در مراحل بعدی از آن استفاده شد. در تعیین اهداف بایستی نیازهای کاربران کلیدی در نظر گرفته شده و برای رفع آن اقدام شود تا بتوان از حمایت‌های آنان بهره گرفت.

ب) تحلیل محیط درونی و برونی سازمان: تصویر برداری و تحلیل کلی از نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدهای موجود در مقوله طب ایرانی در سطح ملی صورت گرفت در این تحلیل با تکیه بر سیاست‌ها و اسناد بالا دستی از جمله:

(بند ۱۲ سیاست‌های کلی سلامت ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری-۱۳۹۳): "بازشناسی، تبیین، ترویج،

توسعه و نهادینه نمودن طب سنتی ایران"

(سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی-۱۳۸۲): "ارائه و ترویج سبک زندگی

اسلامی-ایرانی و فرهنگ سازی درباره اصلاح الگوی مصرف و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی"

(نقشه جامع علمی سلامت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ۱۳۸۹): "در سال ۱۴۰۴، جمهوری

اسلامی ایران کشوری است با مردمی برخوردار از بالاترین سطح سلامت و دارای عادلانه ترین و توسعه یافته ترین نظام سلامتی در منطقه"

و وضعیت موجود و مطلوب مرکز تدوین گردیده است.

با توجه به موقعیت استراتژیک و نظر اعضاء مرکز، استراتژی‌ها انتخاب و تدوین شدند. شیوه کار به این ترتیب بود که با تقابل نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدها و تعیین موضوعات استراتژیک و دسته بندی آنها استراتژی‌های کلان یا به بیان دیگر اهداف استراتژیک استخراج گردید. طبیعتاً می‌بایستی بین اهداف کلان و اهداف استراتژیک همخوانی و هماهنگی برقرار باشد به بیان دیگر با تحقق اهداف استراتژیک، اهداف کلان پیش بینی شده در اساسنامه محقق گردد. به عنوان مثال، هدف استراتژیک توسعه و گسترش نظام پژوهشی مبتنی بر نیازهای جامعه، هدف کلان تولید دانش مبتنی بر نیازهای جامعه را محقق خواهد کرد. با توسعه و استقرار حاکمیت تحقیقات، با مقوله توسعه سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد و اخلاق در پژوهش تحقق خواهد یافت. همچنین ظرفیت‌سازی، با توسعه سرمایه انسانی و استقرار نظام مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات محقق می‌گردد. بنابراین هر هدف کلان توسط یک یا چند هدف استراتژیک تحقق پیدا می‌کند. بدیهی است این اهداف استراتژیک بایستی اختصاصی، زماندار، قابل اندازه‌گیری، قابل دستیابی باشند یا در حقیقت به اهداف عینی تبدیل گردند تا بتوان آنها را عملیاتی کرد.

طب سنتی مجموعه‌ی علوم نظری و عملی است که در تشخیص، پیشگیری و درمان بیماری‌های جسمی و روحی به کمک ما می‌آید. طب سنتی ایران تقریباً به ۳۰۰۰ سال قبل بر می‌گردد. کتاب

های طب سنتی افرادی چون زکریای رازی و مخصوصاً ابن سینا شهرت زیادی دارد تا جایی که قریب به ۵۰۰ سال در دانشکده های اروپایی و آسیایی توسط اساتید تدریس شده است. واژگانی چون طب مکمل و طب جایگزین به اشکالی از طب اشاره می کنند که در کنار، آنچه طب متعارف، طب تجربی، طب کلاسیک غربی یا آلتوپاتی نامیده می شود، به کار می روند. آن ها مجموعه ای از روش ها را در بر می گیرد که اکثراً برخاسته از فرهنگ بومی و تاریخی ملل بوده و برای پیش گیری، تشخیص و درمان، رویکردی متفاوت با طب متعارف دارند. مثال هایی از انواع طب مکمل و جایگزین به این شرح اند: طب سوزنی چین، آیورودا یا شفای کوانتومی هند، طب اخلاطی و مکتب طب سنتی ایران بر پایه مکتب طب اخلاطی قرار دارد. یعنی اصول تشخیص و درمان بیماری ها بر پایه شناخت ارکان چهارگانه آب، باد، آتش، خاک و اخلاط چهار گانه خون، بلغم، صفرا و سودا و مزاجهای می باشد.

تولید علم در حوزه طب سنتی ایرانی اسلامی، ترویج و آموزش آن و پژوهش در این حوزه و استخراج شیوه های درمانی موثر در گذشته و تلفیق آن با ایده های جدید، ظرفیتی است که پرداختن به آن، رسالت دانشگاه ها، موسسات و مراکز تحقیقاتی می باشد.

مرکز تحقیقات طب سنتی و مکمل دانشگاه علوم پزشکی اراک به عنوان یک نهاد تحقیقاتی دانشگاهی در مهر ماه سال ۱۳۹۴ به استناد رای صادره در جلسه ۲۴۹ شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی با اخذ مجوز موافقت اصولی، در راستای هدف احیای ذخیره بزرگ طب سنتی و مکمل ایران و نحوه بهره وری از آن در علم پزشکی نوین کشور پایه گذاری گردید.

بازشناسی، تربیت افراد مستعد در زمینه طب سنتی ایرانی، گسترش آموزش و پژوهش در زمینه های مرتبط با طب ایرانی، تاریخ پزشکی ایران و اسلام، شاخه های مختلف طب مکمل و طب سنتی و ارائه روش های پیشگیری (بهداشتی-تغذیه ای) و درمان های مبتنی بر طب ایرانی اهدافی ارزشمند بوده که تدوین برنامه ای استراتژیک پنج ساله (۱۴۰۲-۱۳۹۷) پیش نیاز ضروری و غیرقابل تردید برای نیل به این اهداف می باشد.

چشم انداز

مرکز تحقیقات طب سنتی و مکمل دانشگاه علوم پزشکی اراک بر آن است که با اتکا به قدرت خداوند متعال، مبانی دینی و فرهنگی غنی اسلام، باور به جایگاه طب ایرانی، اصول عدالت محوری، برنامه جامع آموزشی و پژوهشی کشور، توجه به تولید و مشکلات اقتصادی کشور، به مرکزی پیشرو در جهت شکوفایی تولید علم و دانش و تحقق جایگاه ارزشمند تحقیق و تبدیل شدن به قطب علمی تقویت و غنی کننده طب ایرانی حرکت کند.

رسالت

از جمله مهم ترین رسالت های مرکز تحقیقات طب سنتی و مکمل دانشگاه علوم پزشکی اراک به شرح زیر می باشد:

- ارتقاء و توسعه دانش، پژوهش و فناوری در زمینه های مرتبط با طب ایرانی و نیاز کشور
- تربیت نیروهای توانمند پژوهشی در زمینه طب سنتی ایرانی و مکمل
- استفاده بهینه از منابع انسانی و تجهیزات در جهت ارائه پروتکل های درمانی براساس تحقیقات انجام شده و موقعیت های اقتصادی، تولیدی و اجتماعی کشور

➤ ارائه پروتکل های آموزشی عمومی برای مردم و نیروهای بهداشتی درمانی بر اساس یافته های پژوهشی مبتنی بر شواهد

➤ تلاش در ایجاد شبکه همکاری بین مراکز تحقیقاتی و اجرایی کشور

ارزش ها

مرکز تحقیقات طب سنتی و مکمل دانشگاه علوم پزشکی اراک در نظر دارد که با حفظ و ارتقاء ارزش های زیر به اهداف و برنامه های پیش بینی شده خود دست یابد:

➤ حفظ کرامت پژوهشگران و ایجاد محیطی آرام، انگیزشی و صمیمی برای فعالیت های ایده پردازی، علمی و پژوهشی

➤ تسهیل روند اداری طرح های تحقیقاتی، هماهنگی درون مرکزی، برون مرکزی و عدالت و قانون مداری

➤ توجه به پیشگیری و درمان بیماری های اپیدمیک استان و کشور

➤ رعایت اخلاق در پژوهش و حق مالکیت معنوی، اقدام به جمع آوری و تهیه مستندات و شواهد علمی در زمینه طب ایرانی

➤ حفظ اصل تامین کیفیت در پژوهش و استخراج صحیح اطلاعات از داده ها

➤ شفافیت در اجرای تمام مراحل تحقیقات به منظور تولید شواهد قابل اعتماد

➤ انجام مطالعات علمی بدون هرگونه سوگیری فکری، ارزشی، قومی و ملیتی در مطالعات منطقه ای،

ملی و فراملی

➤ توجه به انجام کار های گروهی و استفاده از تخصص افراد در تمامی زمینه ها و شاخه های علم

طب

نقاط قوت

➤ فضای فیزیکی مستقل

➤ وجود شورای پژوهشی مستقل و توانمند

➤ همکاری اعضا هیئت علمی علوم پایه و بالینی مجاور با مرکز به صورت تمام و نیمه وقت

➤ امکان استفاده از امکانات و آزمایشگاه های سایر گروه های علمی دانشگاه به دلیل مجاورت فضای

فیزیکی و همچنین به دلیل تعامل خوب و سازنده فی مابین

➤ تمایل معاونت محترم تحقیقات و فناوری دانشگاه، مدیریت و کارکنان دانشگاه و مرکز به حمایت

و اجرای برنامه استراتژیک

➤ وجود محیط علمی پویا و با انگیزه بالا

نقاط ضعف

➤ کمبود شدید نیروی انسانی، تجهیزات و امکانات مورد نیاز

➤ نداشتن چارت سازمانی مستقل

فرصت ها

- دارای مجوز جذب دانشجوی دکتری تخصصی پژوهش از
- حمایت های مالی دولت از مراکز تحقیقاتی
- ارتباط تنگاتنگ پژوهش های حوزه ی طب سنتی و مکمل با سایر رشته های تخصصی
- وجود افراد علاقمند به پژوهش در موضوعات مرتبط با طب سنتی و مکمل در سطح دانشگاه و

کشور

تهدید ها

- نو پا بودن رشته طب سنتی و مکمل
- نو پا بودن مرکز و عدم توانمندی لازم محققین مستعد در زمینه طب سنتی و مکمل
- عدم امکان جذب نیروهای انسانی متخصص و کارآمد با توجه به قوانین استخدامی کشور
- پایین بودن بودجه های تحقیقاتی
- ناکافی بودن شناخت پژوهشگران از موضوعات و مطالب مرتبط با پژوهش در حوزه ی طب

سنتی و مکمل

اهداف

با توجه به وضع موجود، مرکز اهداف عملیاتی خود را بر اساس اولویت انجام، در ۸ هدف در زمینه های توسعه و تولید علم، ارتقاء جایگاه پژوهشی مرکز، ارتقاء جایگاه آموزشی مرکز، توسعه ساختاری

مرکز، استقرار نظام ارائه نتایج فعالیت های مرکز، افزایش تعامل با سایر دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی، تقویت منابع اطلاعاتی مرکز و توانمند سازی پژوهشگران و اعضاء مرکز طراحی نموده است.

هدف اول: توسعه و تولید علم

اهداف عینی:

- افزایش جذب پایان نامه های دانشجویی
- اجرای حداقل ۲۰ طرح پژوهشی و پایان نامه در هر سال
- ارائه حداقل ۱۰ مقاله در مجلات داخلی و خارجی در هر سال با افیلیشن مرکز
- ارائه حداقل ۱ مقاله در کنگره های داخلی و خارجی در هر سال با افیلیشن مرکز
- چاپ ۱ جلد کتاب در زمینه فعالیت های مرتبط با مرکز تا پایان برنامه

هدف دوم: ارتقاء کیفی جایگاه پژوهشی مرکز

اهداف عینی:

- تبدیل موافقت نامه اصولی مرکز به موافق نامه قطعی تا پایان سال ۱۴۰۰
- برگزاری یک کنگره کشوری تا پایان برنامه در صورت امکان
- برگزاری یک همایش استانی تا پایان برنامه
- تدوین محورهای فعالیتی بخش های علوم پایه و بالینی

هدف سوم: ارتقاء جایگاه آموزشی مرکز

اهداف عینی:

- برگزاری ۲ دوره آموزشی طب ایرانی جهت پژوهشگران علاقمند در حوضه طب ایرانی تا پایان

برنامه

- تهیه پمفلت های آموزشی و تبلیغاتی مرتبط با طب ایرانی در طی برنامه
- برگزاری سمینارهای علمی بویژه با دعوت از محققین بنام عرصه طب سنتی ایرانی در صورت

امکان

هدف چهارم: توسعه ساختاری مرکز

اهداف عینی:

- توسعه فضای ساختمانی مرکز تا پایان برنامه
- تدوین آئین نامه های داخلی مرکز در خصوص شرح وظایف ، ارزشیابی و روابط بین بخشی
- جذب حداقل یک نفر هیئت علمی پژوهشی
- تجهیز آزمایشگاه های مرکز تا پایان برنامه
- تاسیس و راه اندازی کارگاه گیاهان دارویی تا پایان سال ۱۳۹۹

هدف پنجم: استقرار نظام ارائه نتایج فعالیت های مرکز

اهداف عینی:

- به روز رسانی وب سایت مرکز
- انعکاس برنامه ها و نتایج فعالیت های مرکز به مسئولین ذیربط

هدف ششم: افزایش تعامل با سایر دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی

اهداف عینی:

- اجرای سالانه حداقل یک طرح تحقیقاتی مشترک با سایر دانشگاه ها تا پایان برنامه
- تامین ۲۵ درصد هزینه های طرح های تحقیقاتی از اعتبارات خارج از مرکز تا پایان برنامه

➤ عقد تفاهم نامه همکاری پژوهشی با سایر مراکز تحقیقاتی داخل و خارج دانشگاه تا پایان

برنامه

هدف هفتم: تقویت منابع اطلاعاتی مرکز

اهداف عینی:

➤ تجهیز کتابخانه مرکز به کتاب های تخصصی تا پایان برنامه

هدف هشتم: توانمند سازی پژوهشگران و اعضاء مرکز

اهداف عینی:

➤ برگزاری حداقل ۳ کارگاه آموزشی مرتبط با تحقیقات طب ایرانی تا پایان برنامه

➤ تدوین آیین نامه های تشویقی و حمایتی از محققین عرصه طب ایرانی تا آخر سال ۱۴۰۰

